

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

vers. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

Vere famē las, & nefas crescere possint, amote iustitiæ cum ino-
 & sum pī p. a conflictari malunt, quam iustitiam violare. Lu-
 tolerant. cas etiam his elutientibus futuros opponit. Quod nō
 recte Daniel Tossanus de illis interpretatur, qui de se
 præsument. S. enim & illud: saturabuntur, posset ex-
 ponī, De se præsument.

VERSUS 7.

*Beati misericordes, quoniam miseri-
 cordiam consequentur.*

QVÆSTIO I.

Qui misericordes?

Misericor- §. 1. **Q**ui ἐλεημονας de solis in egenos liberalibus
 dia non ad interpretantur, non satis accurate hunc lo-
 solas Elee- cum interpretantur. Et enim ἐλε- primario apud
 mosynas Græcos significat tenerum miserationis affectum, quo
 restringen- aliorum malis indolemus. Hinc dicuntur esse ὡλεῖ
 da est. θυμῷ, & agei ἐὼν ἡλίας qui crudeles sunt, Plat. lib. 3.
 de legibus. Alterum significatum inde originem ha-
 bet; quod in quibus ille affectus est, facile, prompte-
 que egentibus auxiliatur, ex quo ἐλεημοσύνη effectus
 miserationis appellatur. Stoici omnes affectus cul-
 pabant, de quo S. Augustinus lib. 9. de ciuit. c. 4. &
 5. Qui non ut Stoici omnes affectus vitiosos, sed natu-
 ra inditos, & ad virtutem dirigendos, rationis impe-
 dia Stoicis tio temperandos docet, in Noctibus Atticis Agellij
 scelus erat. atque Epicteti libro. Hunc vero affectum describit, c.
 5. monetque in vsum virtutis conueriti. Deo quippe,
 Miseri- „ inquit, illam ipsam mentem subijcit regendam & iu-
 cordia „ uandam, mentique Passiones ita moderandas atque
 laudata „ firmandas, ut in vsum iustitiæ conuertantur. Deni-
 „ que in disciplina nostra non tam quaeritur utrum pri-
 „ us animus irascatur, sed quare irascatur; nec utrum sit
 „ tristis, sed vnde sit tristis: nec utrum timeat, sed quid ti-
 „ meat. Irasci enim peccanti, ut corrigatur: contristari
 „ pro afflictio, ut liberetur: timere periclitanti, ne pereat:
 „ nescio utrum quisquam sana consideratione repre-
 „ hendat. Nam & misericordiam, stoicorum est solere
 „ culpate. Sed quanto honestius ille stoicus misericor-
 „ dia perturbaretur hominis liberandi, quam timore
 „ naufragij. Longe melius & humanius & pius sen-
 „ sibus accommodatus Cicero in Cæsaris laude locu-
 „ tus est, vbi ait: Nulla de virtutibus tuis nec admirabi-
 „ lior, nec gratior misericordia est. Quid est autem mi-
 „ sericordia nisi alienæ miseriæ quædam in nostro corde
 „ compassio, qua utiq; si possumus, subuenire compul-
 „ sumur? Seruit autem motus iterationi, quando ita
 „ præbetur misericordia, ut iustitia conseruetur: siue cū
 „ indigenti tribuitur, siue cum ignoscitur penitenti.
 „ Hanc Cicero locutor egregius non dubitauit appel-
 „ lare virtutem, quam stoicos inter vitia numerare non
 „ pudet: qui tamen, ut docuit liber Epicteti nobilissimi
 „ stoici, ex decretis Zenonis & Chrysippi, qui huius se-
 „ ctæ primas partes habuerunt, huiusmodi Passiones in
 „ animum sapientis admittunt, quem vitij omnibus
 „ liberum esse volunt. Vnde fit consequens, ut hæc ipsa
 „ Paripate- „ non putent vitia, quando sapienti sic accidunt, ut cō-
 „ tra virtutem mentis rationemque nihil possint, & v-
 „ bis diser- „ na sit eademque sententia Peripateticorum; vel etiam
 „ pantes. „ Platonicorum; & ipsorum stoicorum; Sed, ut ait Tul-
 „ lius, verbi controuersia iam diu torquet homines Græ-
 „ culos, contentionis cupidiores quam veritas. Sed ad
 „ hoc merito quaeri potest, utrum ad vitæ præsentis per-
 „ tineat infirmitatem, etiam in quibusque bonis officijs
 „ huiusmodi perpeti affectus. Sancti vero Angeli cū
 „ & sine ira puniant, quos accipiunt eterna De lege pu-
 „ niendos, & miseris sine miseriæ compassione subueni-

ant, & periclitantibus eis quos diligunt, sine timore o-
 pitulentur: tamen istarum nomina passionum cōfue-
 tudine locutionis humanæ etiam in eos vsurpantur,
 propter quandam operum similitudinem, non pro-
 pter affectionum infirmitatem: sicut ipse Deus secun-
 dum scripturas irascitur, nec tam en villa passione tur-
 batur. Hoc enim verbum vindictæ vsurpauit effectus,
 non illius turbulētus affectus. At in nobis est ratio
 à qua cognoscitur, & voluntas à qua concupiscitur ef-
 fectus, deinde utriusque potentia: virtutem adiuvat
 passionis affectus.

§. 2. Deus quidem & Angeli his affectibus carent,
 à nobis tamen illi requiruntur, Rom. 12. Elegetum fletum
 tibus, nec modo beneficium miseris oblatum, est acce-
 ptum; sed multo magis miserendi affectus, quo contē-
 ti sumi: misericordiam liberandi deest facultas. Nam & na-
 tura hoc priscos docuit: Cicero pro Marena stoicos ir-
 ride: Supplices inquit, & calamitosi veniunt. Sceleratus, &
 nefarius fueris, si quicquam misericordiæ ductus feceris. Hanc
 enim passionem naturæ Deus indidit, ut ea virtus car-
 ritatis vteretur, itaque optime omnino Syrus conuer-
 tit. Beatitudines misericordibus, quia super eos mise-
 ricordiæ. **ΚΑΡΑ** quod ex intimis visceribus manan-
 tem misericordiam significat.

§. 3. Misericordia ergo misericordibus tribuitur,
 ut Jacob. 2. Iudicium sine misericordiæ ei, qui non fecit miseri-
 cordiam. At Dei misericordia in peccatore ignoscen-
 dis, vel mitigandis penis præcipue cernitur. Qui igitur
 vel elemosynam dando, vel iniuriam remittendo mi-
 sericors est, huic se vicissim Deus in delictorum pe-
 nis condonandis misericordem fore promittit. Qua
 quidem ex re manifestissime apparet, non sola fide sed
 aliarum etiam virtutum operibus Dei in nos miseri-
 cordiam prouocari, & à peccatorum supplicijs nos li-
 berari.

VERSUS 8.

*Beati mundo corde, quoniam ipsi
 Deum videbunt.*

QVÆSTIO I.

Sintne aliqui mundo corde?

§. 1. **A**vgustinus serm. 14. in festo omnium sancto-
 rum mundo cordes vocat, & ait: Hic est finis
 moris nostri, finis, quo perficiamur, non quo consumamur. Fi-
 nis, quo consumamur, non quo perficiamur. Consumamur
 moribus finitur vestis. Cibus quia consumitur edendo, vestis
 quia perficitur texendo. Et illud finitur, & illud. Sed finis ille
 pertinet ad consumptionem, ille ad perfectionem. Magna igitur
 perfectio cor mundum seu mundities cordis. Quæ
 tamen non eodem modo interpretantur. Augustinus
 contra Cœlestium c. 13. de omni munditiei genere in-
 telligit, ut sit virtus generalis, atque ita plerique Lati-
 norum; quin etiam Pelagiani sic probabant, posse ho-
 minem esse absque vilo peccato, qui mundo corde ef-
 se potest. Sic Nyss. in beat. Hil. can. 4. Ne huic ob-
 stat, quod gloriari non liceat cuiquam, se mundum habi-
 re cor. Aliud est enim mundum corde esse: aliud vero
 de cognita munditia gloriari. Neque hæc mundities
 Pelagianæ puritatis est, sed Catholicæ, quæ corda di-
 uinæ gratiæ adiutorio à peccatis mortalibus purgan-
 tur, & quotidianis tamen venialium defectibus for-
 didantur, donec ad eam puritatem aspirant, in qua
 nec peccare volunt, nec possunt.

§. 2. Theophylactus puritatis & munditiæ nomine
 castitatem interpretatur. Tossanus atque cum plerisque
 Pontificis sequi, quod nequaquam verum est. E-
 nim hac munditiæ castitatem quoque comprehendit
 exultantia, patissimum tamen ad eam solam virtutem
 restringunt. Errat tamen ille dum negat id verbo Græ-
 co ἀγν-